

Eind- en toetstermen Theorie-examen

Het examen voor het vaststellen van het deskundigheidsniveau van de kandidaat bestaat uit twee niveaus: het theoretische en het praktische niveau. Kennis en vaardigheden zijn nauw met elkaar verbonden. Een goede theoretische grondslag is van belang voor het professionele functioneren op praktisch niveau. De vaardigheden van de bekwame mediator zijn mede gevormd op basis van, en ingebed in de kennis van theoretische concepten. Op het theoretisch niveau (theorie- examen) wordt, door middel van 50 multiple choice vragen vastgesteld of de kandidaat aan het vereiste kennisniveau voldoet. Daaraan ligt een algemene eindterm, uitgewerkt in zes meer specifieke eindtermen, ten grondslag.

Algemene eindterm theorie-examen

De kandidaat beschikt over voldoende kennis én inzicht om zich op een adequate wijze een beeld te vormen of mediation het juiste instrument is om het conflict op te lossen én om op een professioneel verantwoorde manier zelfstandig mediations uit te voeren.

Specifieke eindtermen

1 Eindterm: Mediation

De kandidaat dient over voldoende theoretische kennis en inzichten te beschikken over de vigerende opvattingen betreffende mediation en de toepassing daarvan als methode van conflictinterventie.

Toetstermen:

1.1 De kandidaat kan de grondslagen van mediation beschrijven;

- procedurele rechtvaardigheid;
- het mensbeeld achter mediation;
- coöperatie versus competitie;
- complexiteit van de samenleving;
- contractmodel binnen horizontale verhoudingen.

1.2 De kandidaat kan de kenmerken van mediation beschrijven:

- vrijwilligheid;
- autonomie van partijen;
- neutraliteit;
- onpartijdigheid;

1.3 De kandidaat kan de verschillende benaderingen van mediation typeren, en kan benoemen wat de sterke en zwakke kanten en de principes zijn waarop deze benaderingen zijn gebaseerd, in ieder geval;

- evaluatieve mediation;
- faciliterende mediation;
- transformatieve mediation;
- narratieve mediation.

1.4 De kandidaat kent de aandachtspunten bij de afweging of mediation kans van slagen heeft;

- motivatie van de deelnemers;
- onderhandelingsruimte;
- onderhandelingsbereidheid of bereidheid tot gesprek;
- competentie van de deelnemers;
- machtsverdeling tussen de deelnemers;
- conflictniveau of escalatiegraad.

1.5 De kandidaat kan globaal de onderstaande vormen van conflictinterventie benoemen en de verschillen/overeenkomsten/verhouding met mediation aangeven;

- rechterlijke procedure;
- bindend advies;
- evaluatie;
- factfinding;
- med-arb;
- minitrial (minitrage);
- pendeldiplomatie;
- arbitrage;
- therapie;
- coaching;

1.6 De kandidaat is op de hoogte van de globale structuur/fasering van de faciliterende mediationbenadering en kan de inhoud van de verschillende fases beschrijven;

- opening;
- exploratie;
- achterliggende belangen definiëren;
- opties (mogelijke oplossingen voor het probleem) genereren;
- opties beoordelen op aanvaardbaarheid, geschiktheid en uitvoerbaarheid;
- besluit nemen en vastleggen van afspraken;

1.7 De kandidaat kent de rol, de taken en de verantwoordelijkheden in het mediationproces van de;

- mediator;
- co-mediator;
- andere deelnemers zoals adviseurs en vertegenwoordigers.

1.8 De kandidaat kan globaal de verschillende toepassingsgebieden of werkvelden van mediation benoemen en heeft kennis van de belangrijkste specifieke dilemma's die daar gelden voor de mediator;

- familie;
- arbeid;
- overheid;
- buurtbemiddeling;
- mediation in strafzaken;
- onderwijs;
- zakelijk.

Bovenstaande toepassingsgebieden kunnen ook door middel van online mediation behandeld worden.

2 Eindterm: Conflicttheorie

De kandidaat dient over voldoende theoretische kennis van conflicttheorieën te beschikken om inzicht te kunnen verkrijgen in het conflict waarbij hij/zij als mediator optreedt en alle daarbij behorende aspecten, om partijen te kunnen begeleiden in het proces waarin ze hun conflict oplossen.

Toetstermen:

2.1 De kandidaat kan het verschil tussen inhouds- en betrekkningsniveau van de onderlinge communicatie tussen conflicterende partijen beschrijven.

2.2 De kandidaat kan de 4 aspecten van communicatie beschrijven;

- inhoudelijke aspect;
- expressieve aspect;
- relationele aspect;
- appelerende aspect.

2.3 De kandidaat kan een inhoudelijke omschrijving geven van de soorten communicatie: verbale, nonverbale en metacommunicatie.

2.4 De kandidaat kan de typische kenmerken benoemen van conflictcommunicatie (drogredenen).

2.5 De kandidaat kan de typische kenmerken benoemen en een definitie geven van het begrip "conflict".

2.6 De kandidaat kan de positieve en negatieve kanten van een conflict beschrijven.

2.7 De kandidaat kan de twee soorten van conflicten en de vormen daarvan inhoudelijk omschrijven;

- zakelijke of taakinhoudelijke conflicten;
- sociaal emotionele conflicten.

2.8 De kandidaat heeft kennis van de dynamiek van het conflict en kan de psychologische escalatiemechanismen benoemen, zoals;

- cognitieve beperkingen; selecteren en simplificeren, stereotypering, polarisatie, fundamentele attributiefout;
- behoefte aan consistentie en het reduceren van cognitieve dissonantie; zoeken naar bevestiging, zelfvervullende profetie.

2.9 De kandidaat kan de drie hoofdfasen van het escalatiemodel van Glasl omschrijven en de relevantie voor mediation aangeven:

- conflict als probleem dat gezamenlijk kan worden opgelost
- conflict als een strijd die gewonnen moet worden
- conflict als totale oorlog.

2.10 De kandidaat kan de typische functie (en drijfveren) benoemen en een definitie geven van het begrip 'cultuur'.

2.11 De kandidaat kan de vijf culturele dimensies (Hofstede) omschrijven;

- individualisme – collectivisme;
- machtsafstand;
- onzekerheidsreductie;
- masculiniteit – feminiteit;
- lange – korte termijneriëntatie.

2.12 De kandidaat heeft kennis van de zichtbare en onzichtbare culturele aspecten;

- artefacten en praktijken (rituelen, helden, symbolen);
- bewust beleden waarden en onbewuste basisveronderstellingen of kernwaarden.

2.13 De kandidaat kan de consequenties van cultuurverschillen benoemen voor interculturele mediation.

2.14 De kandidaat kan de stereotiepe man/vrouwverschillen bij conflicten en mediation benoemen.

2.15 De kandidaat kan de verschillende emoties bij conflicten herkennen en weet hoe ze moeten worden gehanteerd.

3 Eindterm: Theorie over onderhandelen en besluitvorming

De kandidaat dient over voldoende theoretische kennis van onderhandelingstheorieën en -stijlen te beschikken om een gefaseerd proces te begeleiden waarin met onderling respect van de betrokken partijen op een creatieve wijze naar een uitkomst van hun conflict wordt gezocht.

Toetstermen:

3.1 De kandidaat kan het begrip onderhandelen definiëren en de karakteristieken benoemen;

- twee partijen of meer (personen, groepen, organisaties);
- belangentegenstelling of –conflict;
- onderhandelen met de verwachting meer te bereiken;
- prefereren overeenstemming boven (openlijke) strijd;
- verwachting van geven en nemen;
- materiële en immateriële waarden.

3.2 De kandidaat kan het begrip besluitvorming definiëren en de karakteristieken ervan benoemen;

- onderhandelingsmetafoor bij mediation;
- probleem oplossen en besluitvorming;
- besluitvorming als rationeel proces;
- besluitvorming als sociaal proces.

3.3 De kandidaat kan de onderhandelingsstijlen beschrijven;

- forceren of vechten;
- aanpassen of toedekken;
- ontwijken of ontlopen;
- samenwerken of probleem oplossen;
- compromissen sluiten.

3.4 De kandidaat heeft kennis van de onderstaande vormen van onderhandelen met bijbehorende tactieken;

- distributief of positioneel onderhandelen;
- integratief of probleemoplossend onderhandelen.

3.5 De kandidaat heeft kennis van tactieken om een (onwillige) onderhandelingspartner tot coöperatie te brengen, zoals de 'Tit for Tat' tactiek.

3.6 De kandidaat kan de hoofdregels van het (integratief) Harvard onderhandelingsmodel beschrijven;

- scheid mensen van het probleem;
- richt op belangen en niet op posities;
- zoek naar oplossingen in wederzijds belang;
- hanteer objectieve criteria.

3.7 De kandidaat kan de barrières voor onderhandelingen weergeven;

- tactisch/strategische;
- psychologische;
- institutionele/organisatorische.

3.8 De kandidaat kan de globale onderverdeling van het onderhandelingsproces weergeven;

- voorbereiden;
- exploratie (discussie);
- suggesties doen;
- loven en bieden;
- besluiten nemen en wilsovereenstemming vastleggen.

3.9 De kandidaat kent het begrip Batna/Bazo en kan de betekenis ervan bij onderhandelen aangeven.

3.10 De kandidaat kent het begrip ZOPA en kan de betekenis ervan bij het onderhandelen aangeven.

4 Eindterm: Beroepsvaardigheden en interventies

De kandidaat dient over voldoende theoretische kennis te beschikken van de beroepsvaardigheden van een mediator.